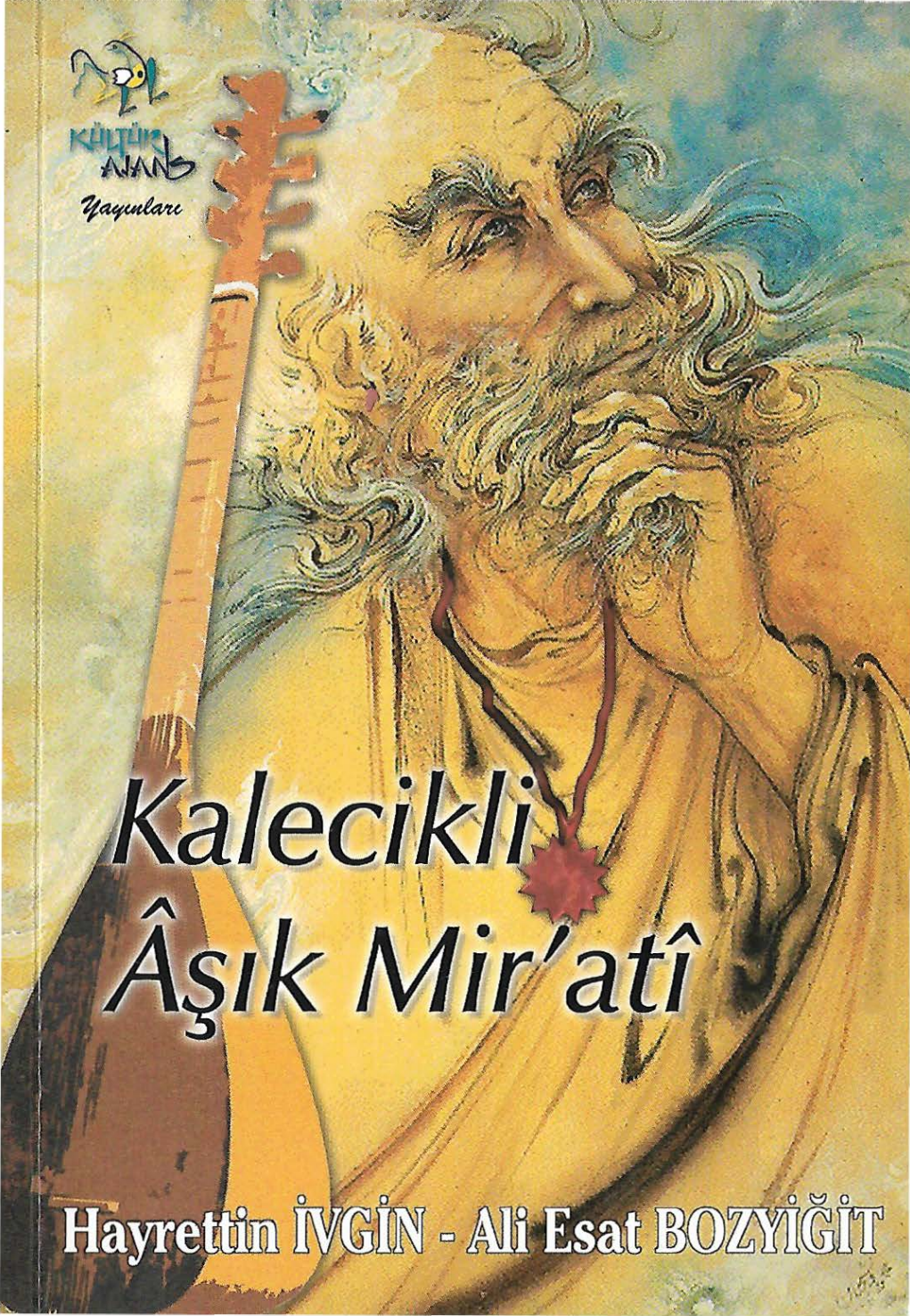
Kültür Ajans
Yayınları
Kalecikli
Âşık Mir'atî
Hayrettin İVGİN - Ali Esat BOZYİĞİT

Kültür Ajans Yayınları No: 11

KALECİKLİ ÂŞIK MİR'ATÎ

Hayrettin İVGİN - Ali Esat BOZYİĞİT

KÜLTÜR AJANS YAYINLARI:11

ISBN
975-96020-8-3

Grafik Tasarımı
www.grafikchi.com

Baskı
BRC Matbaacılık

Baskı Tarihi
Ağustos 2016

İsteme Adresi
Konur 1 Sokak No:66/9
Bakanlıklar / ANKARA
0312 436 66 10

ÖN SÖZ

Kalecikli Mir'atî; Hacı Bayram Velîyi bir yana bırakırsak, başkent Ankara'nın en güçlü halk şairidir, denilebilir. Kalecik'in Çankırı, Çorum ve Kastamonu'ya yakınlığı dolayısıyla bu yöre âşıklarıyla, saz şairleriyle dost olmuş, onlar gibi İstanbul'a da gitmiştir. Hakkındaki tek kitap da Kastamonulu Halk Kültürü araştırmacısı ve *Âşık İhsan Ozanoğlu*'na aittir.

İhsan Ozanoğlu'nun 20 sayfalık kitabındaki 14 şiirle ve Bektaşilikle ilgili kitaplardaki, antolojilerdeki nefeslerin, destanların sayısı uzun yıllar 10-15'i geçmedi. Kalecikliler, Bektaşî bu şaire sahip çıkıp yaşadığı dönemde hayatını bir yere yazmamıştı. Mezarı yoktu. Ailesinden kimseye rastlanmamıştı. Kalecikli Mir'atî'yi araştırmak zordu. Birçok saz şairi araştırmacısı bu yüzden onunla ilgili kitap yazmak cesaretini gösterememişti.

Ülkemizde halk şairleri üzerindeki araştırmalarıyla tanınmış halk bilimcilerimizden *Hayrettin İvgin* ile ömrünü Ankara Halk Kültürü araştırmalarına vermiş halk bilimcilerimizden *Ali Esat Bozyiğit*, bu hayatı belirsizliklerle dolu halk şairini nihayet ele alıp daha ayrıntılı, daha şiirce zengin bir kitap ortaya koydular. *İhsan Ozanoğlu*'nun 14 şiirini, cönkleri ve hakkında yapılmış yayınları tarayarak 27'ye (13 nefes,

1 koşma, 4 destan ve 6 gazel, 2 müseddes ve 1 muhammese) çıkardılar. Derli toplu bir bibliyografyaya da kavuşturdular. Ali Esat Bozyiğit'in bir özelliği de Halk Kültürü konularında çok sayıda bibliyografya (kaynakça) hazırlamış olmasıdır.

Kanaatimce Mir'atî, Erzurumlu Emrah halkasından nasiplenmiş, o halkanın şiir anlayışını benimsemiş, ancak Bektaşî şiirinin de pınarından da bol bol içmesini bilmiştir.

Mir'atî'nin sanat bakımından en güçlü olduğu şiirleri, destanlarıdır. Nasihat Destanı, aynı konudaki destanlar içinde bir şaheser niteliğindedir. Dehri Dilcin; bu destan için; *"Levnî'nin Atasözü Destanı istisna edilirse, bu vadide yazılmış destanların en güzeli ve en muvaffak olanıdır."* diye yazmıştır. Mir'atî'nin sanatının gücü dolayısıyla bazı şiirlerine usta âşıklar tarafından nazîre yapılmıştır. Zayıf şiirlere nazire yazıldığı hiç görülmemiştir.

Hayrettin İvgin ve Ali Esat Bozyigit, Türk Âşık-Tekke Edebiyatının bir ustasını daha ayrıtılı bir biçimde gün ışığına çıkarmışlar, bu halk şairi üzerinde çalışacaklara sağlam bir temel atmışlardır.

Darısı diğer halk şairlerinin başına...

Okuyacaklar, okutacaklar sağ olsun.

Mir'atî Babanın nerede olduğu bilinmeyen mezarına nurlar yağsın. Tanrının rahmeti, Hz. Muhammed'in, Hz. Ali'nin sevgisi her daim onunla olsun...

Nail TAN
Kültür Bakanlığı
HAGEM Emekli Genel Müdürü

KALECİKLİ ÂŞIK MİR'ATÎ

HAYATI:

Mir'atî, Ankara'nın Kalecik ilçesinde doğmuştur. Bu nedenle kaynakların pek çoğunda *Kalecikli Mir'atî* adıyla anılır. Yetişkin olduktan sonra Bektaşîliğe geçen şair, *Mir'atî Baba* olarak da tanınır. XIX. yüzyılda yaşamıştır. Ancak, hangi tarihlerde doğup öldüğü kesin olarak bilinmemektedir. Buna rağmen 1285 H. (1869)'de Turabî Ali Baba Dede'den (Ölm. 1868) el aldığına ve ustası Âşık Hasan'ın babası Âşık Kemalî ile müşahare ettiğine dayanılarak ti. 1225-1300 yani M. 1809-1884 yılları arasında yaşadığı sanılmaktadır.

Mir'atî'nin yukarıda belirtilen tarihler arasında yaşadığını kanıtlayan kaynakları şöylece sıralamak mümkündür:

1846 tarihinde ölen Hızrî adlı bir şairin Antalya'da yazdığı Şairnâme adlı eserinde Mir'atî'nin adından da söz edilmektedir. *(Ş. ELÇİM, Hızrînin Şairnâmesi, s. 55-74)*

Mir'atî, Nevbetî, Nihalî, Tiakşî
Heyberî, tiayderî, Beratî, Yahşî
Karabî, Kelilî, Kazaî, Vahşî
Girdabî, Kecrevî bilmez vahşeti.

Zamanın ünlü şairlerinin adını sıralayan tlızrî'nin bu eserini H. 1257 (1841)'de yazdığına bakılarak Mir'atî'nin 1841'lerden önce tanınmış ve üne kavuşmuş bir şair olduğu anlaşılmaktadır.

1815-1860 tarihleri arasında yaşadığı sanılan Erzurumlu Emrah'ın o devirlerde saz şairlerinin uğrak yerlerinden biri olan Çankırı Yapraklı Dağı'nda kurulan Yapraklı Panayırı'na gelerek Kalecikli Mir'atî ile birlikte çaldıkları söylenmektedir.

Bir söylentiye göre, Emrah, memleketinde iyi bir ailenin kızıyla nişanlanmış, fakir olduğundan, düğün için gerekil parayı kazanmak için kendisine üç yıl süre verilmiş. Bu süreyi biraz geçiren Emrah, dönüşünde kızın başkasına verildiğini haber alınca kızın evinin karşısındaki kahvede;

Basıda var söyle ol dildare kara bağlasın Kuznile
simden geru can u ciğerler dağlasın

beytiyle başlayan 6 bendli Murabba'sını söyleyerek bir daha dönmemek üzere oradan ayrılmış. Çağdaşı Emrah'ın başından geçen bu olay karşısında çok duygulanan Mir'atî'nin bu olayı anlatan bir destanı olduğu yine söylentiler arasındadır. *(A. TALAZ Âşık Tokatlı Hurls. 183)*

1819-1883 tarihleri arasında yaşayan ve Erzurumlu Emrah'ın çırağı olan Tokatlı Nuri'nin; Mir'atî'nin;

Ey şah-ı risalet sultan-ı kevneyn Buyruldu
şanında "Levlake Levlak"

mısralarıyla başlayan şiirine nazire yazdığı bilinmektedir. *(A. TALAZ Âşık Tokatlı Huri s. 317)*

Yine Emrah'ın çıraklarından Tokatlı Gedayî (ya da Beşiktaşlı Gedayî) adıyla tanınan ünlü şair Gedayî'nin de Mir'atî'nin iki gazelini tahmis, bir gazelini de Âşık Safi'nin yaptığı tahmisi de muaşşer haline getirdiği şiirleri elimizdedir. *(M.Y. DAĞLI Tokatlı Gedayî s. 212-213 ve 128-130)*

1865 doğumlu Osmancıklı Kadir Uslu (Âşık Kadrîya) zamanın usta şairlerinden Ceyhunî ile ilk karşılaşmasını şöyle anlatmaktadır:

".... Ceyhunî meydan şairi olup Osmancıkla birkaç defa gelmişti. İlk gelişi 1880 yılında idi. Yanında Gayreti ve Mifatî adlı aşıklar vardı.

Kolağası'nın hanına misafir olmuşlardı. Yirmi gün kalarak hanın kahvesinde karşılıklı olarak deyişler söyleyip muammalar taktılar. Fek çok rağbet ve ikram gördüler. Ben o zamanlar bu üç şair arasına katılamamış ve son derece üzülmüştüm. Şairler üç olduğu için benim de aralarına katılmama lüzum kalmamıştı. Daha doğrusu bu usta aşık¬lar beni pek hesaba kalmayıp çocuk sayıyorlardı. Böylece büyük bir fırsat kaçırılmış oldu." (Ö. BAŞARAN, Tarihi ile Osmancık, s. 73-74)

Asıl adı Mehmet olan Mir'atînin babası ve ataları hakkın¬da bir bilgiye rastlanılmamıştır. "Ayna" anlamına gelen Mir'atî mahlasını Vasfı Şeyh Tekkesi'ne hizmeti sırasında aldığı sanılmaktadır.

EĞİTİMİ VE ÂŞIKLIĞI:

Mir'atînin eğitimi konusunda da bir bilgi yoktur. Şiirlerine bakılarak O'nun medrese tahsili gördüğü ve icazetli hocalar¬dan olduğu anlaşılmaktadır. Saza küçük yaşlarda başlamış, kısa zamanda ustalık kazanmış ve genç yaşlarında bu yolda üne kavuşmuştur.

Kalecik'te Müftülük görevinde bulunurken Bektaşîliğe geçen şair, hemşehrileri tarafından kınanmış, horlanmış, bu yüzden eline sazını alarak diyar diyar dolaşmıştır.

Birgün Çankırı'da Âşık Kemalî ile fasıl yaparlarken araya Tosyalı Mir'atî adlı bir şair girmiş:

"- Sen de Mir'atî'sin, ben de Mir'atî. Faslı bırak da seninle şu Mir'atî'liği çözelim" demiş. Mir'atî:

"-Buyur, meydan senin, ayak senin" demiş.

Başlamışlar karşılıklı atışmaya. Kalecikli sazla, Tosyalı elindeki değnekle uzun süre atışmışlar. Sonunda Tosyalı mat olmuş ve kahveden uzaklaştırılmış. *(İ, OZANOĞLU, Kalecikli Mir'atî, s. 20)*

Dolaştığı yerlerde, âşık kahvelerine muammalar asan Mir'atî, bir gün de Bursa'da bulunduğu sıralarda kahveye;

"Kul görür, Allah görmez."

diye bir muamma asmış. Tutucular şikâyet etmişler. Bu muamma yüzünden mahkemelere düşmüş. Kadının huzurunda sorulanlara sakin sakin cevap vererek;

"- Ben kötü birşey demedim. Şeriata aykırı birşey söylemedim. Astığım muammanın cevabı rüya'dır. Rüyaları kul görür, Allah görmez" demiş.

Bunun üzerine Kadı, Mir'atî'yi affetmiş. Dinleyenler sevinmiş. O'na armağanlar vermişler. Ünü biraz daha yayılmış. *(RA. SEVENGİL, Y.B. Halk Şürleri, s, 406-408)*

Daha sonra İstanbul'a gitmiş Mir'atî. Orada iken Mehmet Ali Faşa'nın koruması altına girmiş. O yıllarda saz şairlerinin uğrakyeri olan Tavukpazarı Kahvesi'nde ününe ün katmıştır.

Bir aralık Hacıbektaş'taki Pîr Evi'ne dönen Mir'atî, 1850 tarihinde Dede Baba makamına geçmiştir.

Son yıllarını İstanbul'da geçiren Mir'atî'nin İstanbul'da öldüğü ve Tavukpazarı çevresinde gömüldüğü söylenmektedir. Sazı, bir süre Asmalı Meyhanesi'nde asılı olarak korunmuşsa da bir yangın sonucu yanıp gitmiştir.

Mir'atî'nin, temiz giyinen, uzunca boylu, geniş omuzlu, sarı sakallı ve iri gözlü bir yapıya sahip olduğu söylentiler arasındadır. (İ. OZAHOĞLU, Kalecikli Mir'ati, s. 20)

ŞİİR SANATI:

Halk şairlerinin şiirlerini toplayan antolojilerin birçoğunda Mir'atî'ye yer verilmektedir. Hakkında çok kısa bilgilerin bulunduğu bu antolojiler, O'nun şiirlerine cönklerde sıkça rastlandığını belirtmektedirler.

Bu çalışmamızla Mir'atî'nin 13 nefesini, 1 musammat koşmasını, 4 destanını, 4 gazel divanını, 2 gazel semaisini, 2 müseddesini, 1 muhammesini tespit etmiş bulunuyoruz. Demek ki Mir'ati'nin bilinen 27 şiiri bulunuyor.

İhsan Ozanoğlu, *"Kalecikli Mir'atî"* adlı eserinde yayınladığı 14 şiire dayanarak Mir'atî'nin çağdaşları Dertli ve Bayburtlu Zihnîden gerek eğitim ve gerekse sanat yönünden aşağı kalmadığını, hatta Dertli gibi sözlerinde dil hataları yapmaktan kaçınarak imale ve zihafa dahi düşmediğini belirtmektedir.

Elimizdeki bu az sayıdaki şiirlerine bakarak Mir'atî'nin de gerçekten iyi bir eğitim görmüş olduğunu, Arapça ve Farsçayı iyi bildiğini, Türkçeyi çok iyi kullandığını, aruzlu ve heceli şiirlerinde vezinlere ustalıkla uyduğunu, temaları çok güzel işlediğini söylemek mümkündür.

Arapça ve Farsça kelimelerle dolu beyitlerinin yanı sıra;

İl için ağlayan gözünden olur
Kızını döğmeyen dizinden olur
Her şeyin çokluğu azından olur
Aza kanaat et her an demişler

gibi sade dörtlükleri de vardır.

Mir'atî de, pek çok şair gibi aşka. Tanrı aşkına adamıştır kendini. Malda mülkte, parada, pulda gözü yoktur. Bunlara hiçbir zaman da sahip olamamıştır zaten. Sazını almış, diyar diyar aşkını aramıştır hep:

Dünyalıktan halim sorar bazısı
Bizde sim yerine emraz bulunur
Böyle imiş alnımızın yazısı
Elde santur keman ya saz bulunur

İçkiyi sever. Harabat ehlidir. Bâdesiz kalınca canı sıkılır:

Badesiz kalınca sıkılır canım
Benim de böylece adaletim var.

Parasızlığını, pulsuzluğunu biraz da bu alışkanlığına bağlar:

Harabat ehliyiz bizde sim ü zer
He kışın bulunur ne yaz bulunur

Sofılarla, zahidlerle hiç arası yoktur. Fırsatını buldukça onlara taş atar;

Zahida taş atına aşıkânlara
Havlimde filinde sadıkanlara
Emr-i nehyi tarif etme anlara
Anlar her umurda mütenebbihtir.

* * *

Zencir kâreylemez bizlere sofi
Bir can ile bir cânâne bağlıyız
"Beli" dedik bildik emr-i maîrufu
Hükm-i bakî Adil Han'a bağlıyız

* * *

"El- Hakku ezharu mimeş-Şems" iken
Sofi inad eder eşekçesine

Boşa diyar diyar dolaşmadığını, söylediği şiirlerle kazandığı ününün sırrını açıklar:

Sanma ki aşıklar beyhude gezer
Eloğlu ariftir ademi sezer

⁂

Hakikat sözüne hile katmazam
Her kişiye sırrı beyan etmezem
Bilinmeyen yerde cevher satmazam
Ben bu nasihati bir candan aldım

Kendisini hor görenlere, dil uzatanlara meydan okur:

Diktim bu meydanda ben de bir alem
Gelsin imtihana şairan bu dem
İşte kitap, kâğıt, devât ü kalem
İşte saz, söz işte meydan demişler.

Tarikat yolunu saklamaz, açık açık söyler:

Mifatî sözlerin gizli muamma
Ulu-l-ebsar olanlara huveyda
Elsiziz, belsiziz, dilsiziz amma
Gezeriz alemde erkekçesine

Pirine bağlıdır hep, onu dilinden düşürmez;

Söylesem kelâmım gelmez takrire
Nutk-ı derunumuz sığmaz tefsire
İkrar verdik iman ettik bir
Pire Er evladı eriz gerçekçesine

⁂

Seçmedik yârımız ağyarımızdan
Kimse vakıf değil esrarımızdan
Dönmedik Mifatî ikrarımızdan
Hacıbektaş Pir Sultarta bağlıyız.

D. Dilcin, *"Mifatînin Nasihat Destanı, Levnînin Atasözü Destanı istisna edilirse, bu vadide yazılmış destanların en güzeli ve en muvaffak olanıdır"* demektedir.

ŞİİRLERİ:

NEFES I (*)

Ey gönül âlemde merdüm-i sadık
Söze hor görünür bay olmayınca
Olamaz tub'ına halkın mutabık
Herkese baş eğip yay olmayınca

Ey gafil gıybetten elin dilin çek
Budur mürşitlerin telkini gerçek
El elden üstündür yerden göğecek
Ata baha olmaz tay olmayınca

Bir şem'i gerçek er uyarsa sönmez
***Mir'eta** taklitle tahkik bulunmaz*
Taşıma su ile değirmen dönmez
Ona bir başlıca çay olmayınca

---

*(*) **Nefes :***

Bektaşî şairlerin yazdıkları tasavvufâne şiirlere "nefes" denir. Genellikle; vahdet-i vücut felsefesi, Uz. Muhammet ve Uz. Ali için övgüler söylenir. Nefeslere bir rindâne, kalenderâne ve müstehzi (alaycı) bir üslup hâkimdir.

NEFES 2

Yâ Ahmed ü Mahmud Resûl-i ekrem
Ekrem-ül-enbiyâ cümleye sertaç
Seninçün var oldu kişver-i âlem
Âlem senden buldu Rahman'a miraç

Nûr-i mevlûdunla var oldu dünyâ
Zemine gark oldu çok büt-i tersâ
Havfından titredi ol Lât ü Üzzâ
Bu dîn-i raübînie sen oldun sirâc

Velayetle şân-ı şerifin Hayder
Evvelin ahırın hem hayrül-beşer
***Mir'âti** kudretin Şebpîr ü Şebper*
Senden ifşa oldu esrâr-ı mirâc

NEFES 3

Ey Şâh-ı velayet fiayder-i
Kenar Kenar oldu ismin keramet ile o
Keramet sendedir gün gibi izhâr
Esrarın söylenür rivayet ile

Rivayettir senden burc-i tarikat
Tarîkatten baîd olmaz şeriat
Şerîatten ifşa olur hakikat
Hakikatin dilde şecaat ile

Şecaatin duydu ***Mir'ati*** *gedâ*
Gedâdır babından eyleme cüda
Cüda etmek lâyık değil Murtazâ
Murtezâ okunur tilâvet ile

NEFES 4

Amenna deyûben hem ikrar ettik
Erenler bezmine lâşekçesine
Bağ-ı maarifte yetişip bittik
Buy aldık her gülden çiçekçesine

Söylesem kelâmım gelmez takrire
Nutk-ı derûnumuz sığmaz tefsire
İkrar verdik imân ettik bir pire
Er evlâdı eriz gerçekçesine

Gel gönül arif ol haddini bil sen
Semîdir basîrdir etme şek-güman
El-hakku ezharu min-es-Şemsu iken
Sofi inad eder eşekçesine

***Mir'ati** sözlerin gizli muamma*
Ulû-1-ebsâr olanlara hüveydâ
Elsiziz, belsiziz, dilsiziz amma
Gezeriz âlemde erkekçesine

NEFES 5

Bu aşk-ı esrara vakıf olalı
Zikr ü fikrim oldu bai Bismillah
Vücudum "Allem-el-esmâ" bileli
Göründü dideme "Semmeveçhullah"

Mefhar-i mevcudat şems-i semavat
Ekber-i tahiyyat sümmed-derecat
Dü cihan server i fahr-i kâinat
Buyruldu hakkında "Kulkefabillah"

***Mir'ati** bendedir kapunda halil*
Çün aşkın rahında olmuşum zelil
Mücrimler hakkında buyurdu Celil
Dedi "Lâ taknatu min rahmetillah"

NEFES 6 (*)

Ey şah-ı risâlet sultan-ı kevneyn
Buyruldu şanında "Levlâkelevlâk"
Ey nur-ı nübüvvet cedd-el-Haseneyn
Senin çün var oldu zemin ü eflak

Sen şahlar şâhısın şehinşâhısın
Tarikat burcunun mihr ü mâhısın
Nice mücrimlerin sen penâhısın
Münkir olan seni edemez idrâk

Vâsıflar vasfeder âl-i zâtını
Nakşederler dâim hub sıfatını
Dûretme babından bu Mir'ati'nı
Değildir râhında zerrece şekkâk

(*) TOKATLI NURTNİN MİEATİNİN NEFESİNE NAZİRESİ
Ey şah-ı nübüvvet kani mürüvvet
Sensin meh-i burcu ziver-i eflâk
Oldun bağ-ı dehre bâis-i rahmet
Feyzin tahkik eder "Vemaersennâk"

Nakş'olmuş Mir'atî dehre sıfatın
Okunur dillerde nâ't u beratın
Halka a'yan eder bürhan-ı zatın
Camî-i vasfında hutbe-i "Levlâk"

Nuri niyazım bu ey meh-i garra
Beni sana bende eyleye Mevlâ
Sensiz cennet olsa gülzâr-ı dünya
Görünür çeşmime hep has ü hâşâk

Nazire : Bir şairin şiirine; başka bir şair tarafından aynı vezin, kafiye ve redifle yapılan benzerine denir. Böyle yapılan şiir yazmaya "tanzir etmek" denir. Şairler, saygı duydığın ve beğendiği şairlerin şiirlerini tanzir etmektedirler. Ancak nazirelerde, taklit olmamasına dikkat edilir.

Gerek divan, gerekse halk tarzı şiirlerde her türlü şiire nazire yapılabilir.

NEFES 7

Zahid bize ol feyyaz-ı mutlaktan
Mev'id-i didâr-ı aşk olmuştu peyk
Va'd-ı akdesde Musa'ya Hak'dan
Erişti hitaba "Fahlânaleyk"

Temenni kıldıkta âşık rahmına
Nağmesi erişir heft asumana
Bâtın diyarına gûy-ı canana
Aksetti sâda-yı "Lebbeyke lebbeyk"

Hızır'dan nûş eden âb-ı hayâtı
Dâreynde bulur elbette necatı
*Bî-basarlar görmez eşk-i **Mir'ati***
Hezeran söylesen "Etabu ileyk"

NEFES 8

On sekiz bin âlem icad olmadan
Lâ mekân elinden ilmettim tahsil
Meşhar-i kâinat bünyad olmadan
Bana irşâd oldı o sırr-ı kandil

Vermeden Ademin ism ü resmini
Anasırdan halketmeden cismini
Ol demde okudum rezzâk ismini
Kısmeti hak kıldı rızkımı tahvil

***Mir'ati** zâtımla rahata düştüm*
Zâtımı zat bilüp anda buluştum
Bir hitap erişdi lâ-ya'kıl düştüm
Ol demde "Lebbeuku çadırdı Cibril

NEFES 9

Sefine-i ömrüm girdâb-ı gamde
Lenger-endaz yatar havasın bekler
Mecnûn-ı aşk olan gûh-ı sitemde
Babında âşiyan mevlâsın bekler

Şimdi bir tutarlar altını pulu
Şeker ile şapı har ile gülü
Karga ile bir görürler bülbülü
Serçe de ankasın yuvasın bekler

Ne hikmet pirlerden olmadı himmet
İlâhi feth olsun bâb-ı mürüvvet
Herkes maksuduna erdi selâmet
***Mir'ati** mevlânın rızâsın bekler*

NEFES 10

*Ne **hikmet** arifler salûs gözüne*
*Daim **hor** görünür **mütekerrihtir***
Arifler nazırdır kendi özüne
*Niyetine göre **müteşebbihtir***

Zahida taş atma aşikanlara
Kavlinde filinde sadıkanlara
Emr-i nehyi tarif etme anlara
*Anlar her umurda **mütenebbihtir***

***Mir'ati** görene gör neler vardır*
Ol yarı görmeyen ağyardır
Zahirde i'tikâd kuru divardır
*Aşıklar cemâle **müteveccihtir***

NEFES 11

Dünyalıktan halim sorar bazısı
Bizde sîm yerine emrâz bulunur
Böyle imiş alnımızın yazısı
Elde santur keman ya saz bulunur

Sanma ki âşıklar beylıude gezer
Eloğlu ariftir adamı sezer
Hârâbat ehliyiz bizde sîm ü zer
He kışın bulunur ne yaz bulunur

***Mir'ati** kıssadan hissedir pendim*
Şimdi bir kimseye inanma kendim
Fikirsizlik bendi kendi efendim
Zamanede âdem pek az bulunur

NEFES 12

Zencir kâr eylemez bizlere sofi
Bin can ile bir canana bağlıyız
"Beli" dedik, bildik emr-i ma'rûfu
Hükm-i bakî Adil Han'a bağlıyız

La mekan'dan fi-mekâna gelmişiz
Her bir makamında mihman olmuşuz
"İnnemâ yüdrikküm mevt"i bilmişiz
Küllü men aleyhâ fân'e bağlıyız

Seçtik yârimizi ağyarımızdan
Kimse vâkıf değil ahvâlimizden
*Dönmeyiz **Mir'ati** ikrârımızdan*
Hacı Bektaş Pir Sultan'a bağlıyız

NEFES 13

İdris terziliğin icad etmeden
Endazeden geçti boyumuz bizim
Anka yaratılıp Kafa gitmeden
Bin bir mazhar oldu topumuz bizim

Kalıb-ı dikişse bizim yerimiz
Kırk münkir yusa çıkmaz kirimiz
Hayattan pak eder bizim pirimiz
Mundar ölmek değil huyumuz bizim

Kırklar meydanında başı feslimiz
Meydanda çarhacıyız yoktur mislimiz
"Gürûh-ı Haci "ye çıkar aslımız
On iki imamlardan soyumuz bizim

Dünya bize zindan münkire cennet
"Min aleyha" buyurdu bu sırr-ı hikmet
Kimsenin hakkında etmeyiz minnet
Rıza'dan aldık payımız bizim

***Mir'ati** alemde pire bağlıyız*
Birdir ikrarımız pire bağlıyız
Ahad Ahmet Ali vara bağlıyız
Bir deryadır bulanmaz çayımız bizim

KOŞMA (MUSAMMAT KOŞMA) (*)

Ay cemali parlak kaddi toparlak
Lebleri bal kaymak sükker misin sen
Boynuma lale tak hele bir yol bak
Bu kadar yalvarmak ister misin sen

Lebler kırmızı lad kaşları hilal
Gözler ahu misâl bulunmaz emsal
Bilmem bu ne hayâl bilmem bu ne hâl
Bu ne parlak cemâl Ülker misin sen

***Mir'ati** hem-vâre yanıktır yâre*
Yüreğimde yâra, oldu bin pare
Gönül başka yâre düşmez ne çare
Bir başka nigâre benzer misin sen

(*) **Musammat Koşma:** Mısralarında "iç kâfiye" bulunan koşmalara denir. Her mısranın sonundaki kâfiye, mısra içinde duraklarda tekrarlanır. Genellikle 6+5 duraklı kalıpla yazılan koşmalarda iç kafiye genellikle alıncı hece üzerinde bulunur.

Divan edebiyanında ise musammatlar eşit iki parçaya ayrılabilen aruz kalıplarıyla yazılır.

DESTAN I (*)
(ALİ DESTANI)

Gûş eyle pendimi ârif-i dana
Dana isen seyret sırr-ı Yezdanı
Yezdan ne hikmetler eyledi nümâ
Nümâ etmek için zât-ı Süphanı

Zâtına tecellî kıldı iptida
Tecellîden bir nur olundu peyda
İdrâk eyle nedir kudret-i Mevlâ
Bırakma dilinden vird-i Mennânı

Var olmadan evvel bu çark-ı âlem
Andan zuhur etti ervâh-ı âdem
Rûh-ı Muhammedî kıldı mükerrem
Ol sebep var etti kevn ü mekânı

Kûn dedi var oldu bu kevn ü mekân
Melâik ile ol, arz u asuman
Evvelâ aydınlık oldu nümâyân
Kurdu bağ-ı eflâk çark-ı devrânı

Yarattı bilcümle eşyayı Mâbud
Ahsen-i takvimi eyledi mevcud
Eylemedi İblis Ademce sücûd
Ol vakit dergâhtan sürdü şeytânı

(*) **Destan:**
4 mısralı bendlerden meydana gelir. Halk şiirinde en uzun nazım biçimi destandır. 120 dörtlüğe kadar ulaşan destanlar bulunmaktadır. Ancak gelenekte destanların dörtlük sayısı 30-40 arasında olmaktadır. Genellikle hece ölçüsünün onbirli kalıbıyla yazılır. Sekizlik kalıpla yazılan destanlar da vardır. Kafiye düzeni söyledir: abab-crrh-rlridh-.....xwh

Ol demden biridir bunca enbiyâ
Geldi bu âleme hep günâ günâ
Nuh kavmine gazap eyledi
Mevlâ Gark-ı derya kıldı verdi tufanı

Lût kavmi oldu gayretle tuğyan
Levaice düştü rûz u şeb heman
Bir zahir vaktinde Hazret-i Yezdan
Zemine gark etti bunca insanı

Akla fikre sığmaz hikmet-i Settar
Hak dostun bilmedi Nemrud u ağyar
Halil İbrahim'e gülzâr oldu nâr
Hak böyle buyurdu emr ü fermanı

Tûr"da Hak tecelli kıldı Musa'ya
Anda hayran kaldı sırr-ı Mevlâ'ya
"Rabbi ermi" deyip durdu duaya
Ol vakit işitti ol "Lenterani"

Bî-peder zuhura geldi Mesîha
Nice mucizeler eyledi icra
Dara çekti anı kavm-i masara
İnkâr eylediler ruh-ı Rahmanı

Tulu etti dehre fahr-i kâinat
Din çırağı ol ekrem-üt-tahiyât
Efdal-ül-enbiyâ aled-derecat
Kur ile gark etti bütün cihanı

Dehre tulü etti ol mah-ı münîr
Etmek için halkı Hallâktan habîr
Anın vasfı dille olunmaz tâbir
Dine davet etti kavm-i nâdânı

Şeriat sancağın çekti ol Resul
Hûda ana kıldı Ruf artı nüzul
Anın davetini edenler kabul
Buldular cennette bağ-ı rıdvânı

Şeriatın kurdu Şah-ı Enbiya
Sevenler dost oldu sevmeyen âda
Doğru geldi ol Ali-yül Murtaza
Tarikat burcuna dikti nişanı

Çağırdı dillerde Haydar-ı Rerrâr
Darbında titredi cihan ser-â-ser
Ana dost oldu Düldül ü Zülfikâr
Tığından geçirdi çok münkirânı

Uyandı gafletten cihan uyurdu
Hak sırrını sır ehline duyurdu
Hüca ona hem aslanım buyurdu
Kimbilir ki kimdir Şah-ı Merdânı

Yar-ı garı sıddık hilâfet etti
Ömer-ül-Eaiuk adalet etti
Osman-ı zinnureyn tilâvet etti
Şeriat tahtında hükm ü fermanı

Alinin işine akıllar ermez
Aklı erenleri de beyâna vermez
Alem Haydar olsa kör olan görmez
Bilene aşlc otsun gene-i nihânı

Nefsaniyet edip bir alay melun
Ahd-i Peygamberi kıldılar mağbûn
Abdurrahman ibn-i Mülcem döktü hun
Cınr neye uğradı Hakkın arslanı

Namaz kılmak için mescide vardı
Mülcemoğlu anın vaktin arardı
Namaz kılar iken ol Şahı urdu
Bilmedi ol melun yediği nânı

Mecruh oldu çünki Şah-ı velayet
Ol vakit nûş etti câm-ı şehâdet
Hasan'la Hüseyin'e kıldı vasiyet
"Bir deveci gelip gözetin anı"

Dedi: "Gelecektir bunda bir Arap
Elinde bir deve yüzünde nikâp
İster cenazemi etmeyin cevap!"
Deyip ol Hûda'ya tapşırdı canı

Ehl-i beyt içine düştü bir figan
Hasan'la Hüseyin oldular nâlân
Gasl edip namazın kıldılar heman
Erişti bir Arap deve samanı

Yükletti tabutu deve üstüne
Çekerek destiyle aldı destine
O şah emanetin verdi dostuna
Hasan'la Hüseyin'e düştü hicranı

Hasan'la Hüseyin'e düştü endişe
Dediler "Değiliz kail bu işe"
Düştüler peşine hem koşa koşa
Tuttular deveyi ol yeden canı

Deveci nikâba uzattı eli
Kaldırdı nikâbı bir nur-ı celi
Gördüler deveci kendidir Ali
Olvakit bildiler sırr-ı Siranı

Şahın şehit olduğun duydular
Muaviye meluna haber saldılar
İmam-ı Hasarla zehir sundular
Soldurdular ol gonce-i handanı

Şimdi kaldı ol Hüseyin şehzade
İşitip yezitler düştü fesada
Leşker çekip kasti al-i evlâda
Kurdular Kûfeğe ulu divanı

Mervân Kerbelâğa vardı oturdu
Ceng-i cidal için ordusun kurdu
İbadet ederdi ezan okurdu
İbadetsiz geçirmezdi zamanı

Şah Hüseyin gördü bunları heman
Dedi: "Yarap bunlar nasıl müsluman?
Evlâd-ı Resule oldular düşman
Kimse görmüş değil böyle seyranı"

Şah Hüseyin dedi: "Ey kavm-i âdû
Verin yetimlere içsin biraz su
Ahrette yeriniz olmasın tamu
Mekân etmen kendinize niranı"

Etmediler âl-i Resula hürmet
Suları kestiler verip eziyet
Hak'dan korkmadılar haric-i millet
Susuz şehit etti sahi sühuanı

Hiç kimse bu işe olmadı memnun
Kaldı teşne dilde ciğeri yangın
Şahı şehit etti Şimir-i mel'ûn
Deşt-i Kerbelâ'ya akıttı kanı

Ehl-i beyt içine gulgule saldı
Deryalar mevc vurup hurûşa geldi
Ol nübüvvet gülü sarardı soldu
Düşürdü ol melun bâd-ı hazânı

On iki imamın on dört masumun
Kanın akıttılar bunca mazlumun
Hak belâsın versin ol kavm-ı sammın
Ehl-i beyte kaldı bunca ziyanı

Niçe kan akıttı hâk-i Kerbelâ
Kıyamet haşredek kaldı Cebbara
Bu dâva âlemde söylenir halâ
Hak defetsin bizden şerr-i Mervânı

*Böyledir **Mir'ati** bizdeki âdet*
Peygamber dostuna okuna rahmet
Düşmanıma olsun sad hezâr lanet
Zira terketmeyiz yolu erkânı

DESTAN 2

Gûş eyle birader dinle efâlim
Bu dest-i devrândan şikayetim var
Az gitmez söylesem kıl ü kâlim
Gönüller şazz eder hikâyetim var

Hayli zahmet çekip sarardım soldum
Ararken bir kolay zenaat buldum
Her ne söyleseler sabırlı oldum
Şükür bir kimsede ne hacetim var

Sorma suâl etme ben bu fakirden
Mihnetim eksilmez bilmem kaderden
Başım hâli değil dertten kederden
Gelince gam haneme kasavetim var

Fikirden yaptırdım bir hayli çörek
Lahlaha helvası hayâlden börek
Gönül pilavından istersen yemek
Gece gündüz kaynar imaretim var

Saadet sancağında mâhî mahtârım
Nazm-ı nihayete düştüm ararım
Düşünmekten uyuz kazanmak kârım
Kaşındığım budur hararetim var

Kulağım sağırdır budur kaderim
Çağırsan bağırsan yoktur haberim
İşirette sözü idrâk ederim
Aklım kısa biraz zekâvetim nar

Dediler feraset güzel halindir
Züğürtlük eskiden senin malındır
Sözün anlayamam kafam kalındır
Beyhude sanma ferasetim var

İrfan ile gel gör bunda kemâlim
Halka tükenmez kıl ile kâlim
Muhabbetle gel gör yine bu hâlim
Tuzsuz çorba gibi halâvetim var

Menzil-i maksûdum Hüdâya ayan
Bu âdem kesireti bende nümâyan
Tabakla ülfetim yoktur her zaman
Çarşıda pazarda rezaletim var

Aklımı vermişem aşka mizana
Benim tek gelmemiş misl-i cihana
Sıfatım benziyor gerçi insana
Zahirde gösterir kıyafetim var

Bahadır olur mu kişi halince
Kolay olur her iş geri kalınca
Döğüşte kavgada bir zor gelince
Sabredip kaçmağa şecaatim var

Sırası gelince namaz kılarım
Çıkarken camiden pabuç çalarım
Çoğunun başını derde sokarım
Hırsızlıktan benim imaretim var

İncinme vaiz gel eyle kerem
Zahid takva üzre derse gidemem
Bayram namazını tetkîn edemem
Yılda iki kere ibadetim var

Cin toplamak remil herkâr bilirim
Mali sanma sırr-ı esrar bilirim
Açık kapıda her ne olsa görürüm
Benim böyle keşfi kerametim var

Utanma yok benim namus u arım
Bir şerr-i fitneyim kavga ararım
Döğüşsem döğerler korkudur zarım
Bu işte ah gubat nedametim var

Havas çoktur gör .....talib
Bu işte refahım şevketim galip
Yalnız değilem çoktur musahib
Beynamaz olan binbir cemaatim var

Tellal çağırtırım alem inansın
Mey-i mahbub ile meclis donansın
Herkes kesesinden yesin kazansın
Saya varsınlar adaletim var

Söyle ahvalini sen her taraftan
Kuruşum yok alamam ne olur laftan
Teskire vereyim var al sarraftan
Benim böyle bazı sahavetim var

Terk eyleyebilmem budur mecazım
Kanda keşfeyledim maksud u razım
Hasıl terk edem bana her gün lâzım
Mey guruş hakkında itaatim var

Mifatî hatm oldu işte destanım
Daima zikreder söyler lisânım
Bâdesiz kalınca sıkılır canım
Benim de höylece adaletim var

DESTAN 3
(ATASÖZLERİ DESTANI)

Dinle gözüm nuru eski atalar
Kendin bilmeyene nadan demişler
İlkönce nefsini bilmeden ey yâr
Bilinmez Hazret-i Yezdan demişler

Evvela şeriat sonra tarîkat
Hakikatle bir de ilm-i marifet
Erişirse Haktan sana hidayet
Yapışır elinden pîran demişler

Farz ile sünneti tutarsan eğer
Yarın şefi' olur sana peygamber
Rah-ı sevap için ararsan rehber
Hakka ulaştırır Furkan demişler

"Men aref" sırrına aklı ermiyen
Hakikat küncine postu sermiyen
Varıp bir gerçeğe boyun vermiyen
Başına bir torba saman demişler

Kula boş taklık ne yola gel yola
Ulû-l-emre itaat et mutlaka
Baş başa bağlıdır baş padişaha
Sürüye lâzımdır çoban demişler

Derler erenlere birdir sağ u sol
Bulunur her yüzden girdigâra yol
Vadinde hulfetme sâdık-ül-kavi ol
Birdin ikrar ile i'man demişler

il ağzı tutulmaz her sözü duyma
Bugünki işini yarına koyma
İnsan-ı kâmil ol nefsine uyma
Seni aldatmasın şeytan demişler

Kimseye el açma hürmetin gider
İki el bir başa kifayet eder
Kapı Allah kapısıdır erenler
Olmaz her kapıdan selman demişler

Eğer âkil isen dinle bu pendi
Kendine edersin hileyi fendi
Eğri otur doğru söyle efendi
Boş torbaya gelmez kolan demişler

Her zaman tedbirin takdire uymaz
Arayan sanma kim arzusun bulmaz
Yâr engelsiz gül de dikensiz olmaz
Bülbüle verilmiş figan demişler

Süleyman ol hakir görme bir mûru
Gider gül u gışşı terket gururu
Senden yeğinlerle ey gözüm nuru
Sakın ha çekişme urgan demişler

Olura olmaza kim eder hiddet
Makhur olur bulmaz başı selâmet
Oturur yerine zararla elbet
Ahir öfke ile kalkan demişler

Sular ters yüzüne akıp çağlamaz
Gidenin yolunu kimse bağlamaz
Bilirsin ki kendi düşen ağlamaz
Kişi öz basına düşman demişler

Herkesle hoş geçin çekme teşvişler
He kebabı yandır ne dönsün şişler
Deliyle devletli bildiğin işler
Sibyanlar dinlemez ferman demişler

Ey oğul pendimi dinle kulak ver
Kulağa giren söz tâ cana siner
El atına binen pek çabuk iner
Tez eskir eğreti kaftan demişler

İstersen yuvanı dâima şenlik
Dilersen hanende dirlik düzenlik
Varlıkta darlık yok yoklukta dirlik
Gece gündüz çalış kazan demişler

Yetim malın sakın malına katma
Veresiye hiç bir mal alıp satma
El için kendini ateşe atma
Gemisin kurtaran kaptan demişler

Kimseye gadretme görürsün zarar
Elinden gelirse dil al yara sar
İyi sözle insan dininden çıkar
Ilı sözle inden yılan demişler

El için ağlayan gözünden olur
Kızını döğmeyen dizinden olur
Her şeyin çokluğu azından olur
Aza kanaat et her an demişler

Bazı kimse yemez içmez mal derer
Kimisi kazanır da israf eder
Nekesle cömerdin harcı bir gider
Bulunursa hoştur miyân demişler

Çalış durma arttır kesbü karını
Hoş geçir gününü anma yarını
Bir gün terk edersin bütün varını
Kalp kazanır yer kaltaban demişler

Yal olmasa köpek sürüde yelmez
Soysuz kişilerden mürüvvet gelmez
Azı bilmeyenler çoğu da bilmez
İyilik bilmezden yeğ sırtlan demişler

Varlığın var ise elinde senin
Hesapsızdır el eteğin öpenin
Unutma ki dostu olmaz düşenin
İptida dost alır yakan demişler

Kötü günde beraberdir dost düşman
Kazanırsan bari yine dost kazan
Bin dostun olsa da güvenme ey can
Bin dosttan çoktur bir düşman demişler

Dilersen ki hayır gele başına
Hayır san her işde dâim eşine
Felek agû katar bir gün aşına
Devir döner geçer devran demişler

Yükseklerden uçma dengin ara bul
Yorganına göre ayağın kösül
Sevmeyenin şalı sevene kul ol
Budur akıl için mizan demişler

Kimsenin aybını gözetme ey yâr
Sen heman gayret et postunu kurtar
Her koyunu bacağından asarlar
Nene lâzım filan falan demişler

Gördüğün dilbere dil verip akma
Kimsenin ırzına yan gözle bakma
Kapın kakılmasın kapıyı kakma
Kıyamete kalmaz zaman demişler

Neye gam çekersin hey koca sersem
Dertsiz baş mı olur âdemiz madem
Eksik olmaz dağ başından duman hem
Yiğidin başından boran demişler

Diline gelene öğütme öyle
Demesinler sana el şöyle böyle
Yüz dinle bin düşün bir tek söz söyle
Sözünden bilinir irfan demişler

Ekmeden a gözüm biçmek olur mu
Kişi kısmetini tepmek olur mu
Karnı doya sofra çekmek olur mu
Olmaz yoz sığıra saman demişler

Öz başına kül eş yandır ocağı
Verseler de alma ağan yamağı
Ortaklık inekten yeğdir buzağı
Belli olsun alan satan demişler

Bilirsin gurbette çile çektinse
Görünür sılası Bağdat herkese
Bülbülü koysalar altun kafese
Yine özler ister vatan demişler

Takdir olur ara yerde bahane
Gezdirir kısmetin serpilir dâne
Önegülük etme sen uy zamane
Sana uymaz ise zaman demişler

Tek gibi gez merd ü zene tutulma
Hür yaşa kimseye köle satılma
Leng eşekle karmana katılma
Yürü iniş yokuş yayan demişler

Bahtiyar sözü basma zer olur
Talihsizin pendi şûr u şer olur
Beylerin yanında beraber olur
Su getiren senek siyan demişler

Yolsuza nasihat kuru emektir
Yola gelmeyenin hakkı kötektir
Çubuğu yaş iken eğmek gerektir
Küçükten yetişir sıbyan demişler

Gönlü mâsivadan mehcur olmayan
Harabat içinde mamur olmayan
Enelhak darına Mansur olmayan
Geçirsin boynuna urgan demişler

Elest ü bezminde geçtik mihenkten
İllâ'ya eriştik kurtulduk sekten
Yusufuz el çektik elden etekten
Tutmaz bir el iki dâmen demişler

Sadefi terkeyle gevher misâl ol
Harften tecerrüt et sade meal ol
İnsan-ı kâmil ol sâhib-i hâl ol
Olamazsan sahip-kıran demişler

Ulular hoş demiş düşünüp ince
El elden üstündür arşa varınca
Mertçe davran hasmın ise karınca
Gösterme bir yüzden âmân demişler

Diktim bu meydanda ben de bir alem
Gelsin imtihana şâiran bu dem
İşte kitap kağıt devât ü kalem
İşte saz söz işte meydan demişler

***Mir'ati** var ise akl ü iz'anın*
Tut bu pendi yakma ateşe canın
Aldanma rengine fâni dünyanın
Önü yalan sonu yalan demişler

Dünyadan el çektim erkândır işim
Çeşm-i pür-hûnumdan akıttım yaşım
Pirlerden hidâyet elimde başım
Bu yeşil bayrağı Selmandan aldım

Acep görünmezler bilmem nedendir
Gerçeklere ayan bize perdedir
Esrâr-ı muhabbet gizli yerdedir
Hakikati Şah-ı Merdandan aldım

Âlem baştan başa bir seyirgâhtır
Gir gönül evine gör ne dergâhtır
Bu bir gizli sırdır kudretullahtır
Yazılı defteri divandan aldım

Çalış bu girdabın çık karasına
Derman da gizlenir dert arasına
Merhem mi sarılır aşk yarasına
Bu ilm-i hikmeti Lokmandan aldım

Hakikat sözüne hile katmazam
Her kişiye sırrı beyan etmezem
Bilinmeyen yerde cevher satmazam
Ben bu nasihati bir candan aldım

Gerçi hata ile isyanım çoktur
Kalbimde benliğin eseri yoktur
İncil Zebur Tevrat dört kitap haktır
Ledünniyatı ben Kur"an'dan aldım

Şeriat sancağı geldi dikildi
Marifet yoluna terler döküldü
Hayır himmet oldu gülbenk çekildi
Tarikat kemendin erkândan aldım

GAZEL I (*) (DİVAN)

Kalmadı âsâr-ı kesret nûr-ı vahdetten bana
Oldı imâ-ı muhabbet mâh-ı talattan bana

Leyse fi-d-dâreyn sübût-ı şeş cihatımdır benim
Bildiren aşktır bu remzi ilm-i hikmetten bana

Kandil-i envâr iken mülk-i ademden gelmişim
İrcâ'-i savt-ı işarettir o mülketten bana

Âdem olmuş çar kitabın nüshasın mâ'nâ ile
Her şahıs ümm-ül-kitâbdır çün bu suretten bana

Her ne var fevk-al-ûlâ tahte-s-serâ bu münkinât
*Görünen bir noktadır **Mir'atî** kudretten bana*

***Ölçüsü:** Fa i lâtün/ Fa i lâtünl Fa i lâtünl Fa ilün*

(*) **Gazel :**
Divan edebiyatında beyitlerle kurulu olan bir nazım biçimidir. Sözlük anlamı "kadınlarla âşıkhane sohbet etmek"tir. Gazellerin konusu genellikle; aşk, güzellik ve içki konusundadır.

Türk edebiyatına, bağımsız bir nazım biçimi olarak İran edebiyatı yoluyla girmiştir. Gazellerin birinci beyitinin mısraları birbiriyle kafiyelidir. Sonraki beyitlerin ikinci mısraları birinci beyitle kafiyelidir. Ilk beyitten sonraki beyitlerin birinci mısraları kafiyesizdir.

Kafiye düzeni şöyledir:

aa-sa-sa-sa-sa

Gazelin ilk beyitine "matla" denir. Matladan sonra gelen beyite "hüsn-i matla" denir. En güzel ve ustalık gösterilen beyite "beyt-ül gazel" (şah-beyit), son beyite "makta", son beyitten önceki beyite "hüsn-i makta" adları verilir.

Gazel, aruz ölçüsünün çeşitli kalıplarıyla yazılır.

GAZEL 2 (DiVAN) (*)

Ahsen-i takvim amma zahida aslım türâb
Ruh-ı kudse mazhar oldum ref olundu her hicab

Bir adem ma'dûmiyem kim şeş cihetten zahirem
Si vo do bahrinde gavvâsını bu dem misl-i hubab

Vahdet iklimin bıraktım şimdi kesrethânede
Bir ûlûvv-i şan iken süfliye ettim irtikâb

Kim ki kendi varlığından geçti hakkı var bilüp
Şüphesiz geçti sıratı bî-suâl ü bî-cevâb

Rû siyeh bir mücrimim tesliyetim "la teknitu"
Rahmet-i Hak mücrimine hasdürür "yevm-ül-hisâb"

(*) **Divan :**

Aruzun "fâilâtün-fâilatün-fâilatün-fâiiün", kalıbıyla; gazel, murabt muhammes, müseddes biçiminde yazılan şiirlerdir. Saz şairlerince özel 1 ezgiyle okunur.

"İz yekulûl kâfiru yâ leytenî" mefhumunun
Anladık "küntü turâben" diymeyiz vakt-i azâb

***Mir'atî** bir gün huveydâ olur ol esrara şah*
Hiç hicâb içre kalur mu muhtefi ol âfitab (**)

***Ölçüsü:** Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün*

(**) BEŞİKTAŞLI (TOKATLI) GEDAYİNİN MIKATININ GAZELİNİ TAHMİSİ

Sûret-i rahmana çektim çâr anasırdan nikâb
Künt-i kenzin mâyesidir Hak ü nâr ü bâd ü âb
Dâr-ı ulviden gelüp süflayi ettim irtikâb
Ahsen-i takvim amma zâhida aslım türâb
Ruh-ı kudse mazhar oldum ref olundu her hicâb

Hikmet-i Hakla mülebbestir vücûd-ı fâhirem
Cevher-i nur-ı hüviyetten süzülmüş tâhirem
Alem-i vustadeyem amma ki evvel âhır em
Bir adem ma'dûmiyem kim şeş cihetten zahirem
Si vo do bahrinde gavvâsım bu dem misl-i hubâb

Durmaz oldı murg-ı ruh-i kudsim artık ianede
Minnet etmem can için şimdengeru cânâne de
"Mûtû kable en temûtû" sırrını efsânede
Vahdet iklimin bıraktım şimdi kesrethanede
Bir ûlûv-u-şan iken süfliye ettim irtikâb

Kim ki attı hil'at-ı fahri fenayı ar bilüp
Ciydi esvâb-ı muhabbetten kefen didar bilüp
Cân ü serkaydın bıraktı fazlı hakkı var bilüp
Kim ki kendi varlığından geçti hakkı var bilüp
Şüphesiz geçti Sıratı bî-suâl ü bî-cevâb

Nâr-i duzehten elimdir âteş-i hicran hu
Hüre mevlim yok enis-i cennet etmem arzu
Gayre ettirmez muhabbet bir belâ-yı aşk bu
Rû siyeh bir mücrimim tesliyetim "la teknitu"
Rahmet-i hak mücrimine hasdürür nyevm-ül-hisâb"

Etseler tahrik her şeb bâd-ı şâmın şûmunu
Kimse söndürmez çerağ ehl-i beytin mumunu
Kâfire meçhul kılındır müminin ma'lûmun
"Iz yekûlül kâfiru yâ leyten" mefhumunu
Anladık "küntü turâben" diymeyiz vakt-i azab

Eylemez asla tefahür arşa çıksa mihr ü mâh
Giyse nöh takı felekler başına âteş külah
Ey Gedayî mülk-i cismin ruhudur çün padişah
Mir'ata bir gün hüveydâ olur ol esrara şah
Hiç hicâb içre kalır mı muhtefi ol âfitab

Tahmis :

Sözlük anlamı "beşleme ve beşli duruma getirme" demektir. Bir gazelin beyitlerinin üstüne; aynı kâfiye ve aynı ölçü ile mısra ekleyerek yazılan divan edebiyatı nazım biçimidir. Ortaya konan bu biçime; "tahmis" denir. Bu bir ölçüde "muhammes"dir.

Gazelde matla'dan (ilk beyit) sonraki beyitlerin birinci mısraları serbesttir. Tahmisde başa eklenen üç mısralar, işte bu serbest mısralarla kafiyeli hale getirilir. Eğer gazeldeki serbest mısraların son kelimesi kafiyeye uygun düşmezse, bir önceki kelime ile ilgili kafiye düzenlenir, son kelime de redif olarak kalır. Tahmisde kafiye düzeni şöyledir: aaaaa - bbbba - cccca - dddda

GAZEL 3 (DİVAN) (*)

Dâver-i âlem olur sulb-i pederde o meni
Ta'lim ettikte zehi nokta-i "menâllemeni"

Döner insanı gene hâk ile yeksan eyler
Götürür âleme Hak bunca benât ile meni

Bir mesih-i dem olup mürdeler eyle ihya
Haktan ayrılma kader çekse çelipaya seni

Nâ-hüdâsız yürümez bahirde ol keştî-i Nuh
Yürü bir mürşid-i kaputana eriş koru meni

Her çiçek reng ü cila gösterir amma hâlis
Bezeden gonce-i sünbüldür o sahn-ı çemeni

Râh-ı revân olmıyacak sanma alınmaz menzil
Buyurur şâh-ı cihan "der yemeni pîş-i meni"

***Mir'etâ** nazm-ı eş'arın işiden ehl-i dilân*
Edemez "men-ledün" olduğuna şekk ü gümeni

***Ölçüsü:** Fâilâtünl Fâilâtünl Fâilâtün/ Fâilün*

(*) BEŞİKTAŞLI (TOKATLI) GEDAYÎNİN MİRATTNİN GAZELİNİ TAHMİSİ

Kendine cây-i makar ey leşe bir "men" bedeni
Sabr ile cevher eder döhn-i nebatı medeni
İtiláy-ı şan içün âlem-i esfelde deni
Dâver-i âlem olur sulb-i pederde o meni
Talim ettikte zehi nokta-i "men álle meni"

Zerreyi şems-i münir katre-i umman eyler
Zerrede şems katrede bahreyni nihan eyler
Nefsi hayvânı verir nutfayı insan eyler
Döner insanı gene hâk ile yeksan eyler
Götürür âleme Hak bunca benât ile beni

Âleme dâr-ı ademden sefer ettik tenha
Lutf ü tevfikını Hak özge refik etti sana
Hakkı bil tur-u tecellâya çekil ey Musa
Bir mesih-i dem olup mürdeler eyle ihya
Haktan ayrılma kader çekse çelipaya seni

Verdi emvâc-ı yem-i hikmete çok keşti-i Nuh
Tuttu girdâb-ı kazada hele serrişte-i Nuh
Geçti tufân-ı belâda nice bin püşte-i Nuh
Ná Hudasız yürümez bahirde ol keşti-i Nuh
Yürü bir mürşid-i kapudana eriş koru meni

Her çemen zar e salup lutf unu Mevlâ hâlis
Düştü feyz-i nazarı lutfuna kimya hâlis
Açtı gülzar-ı cihanda gül-i rá'na hâlis
Her çiçek renk-i cila gösterir amma hâlis
Bezeden gönce-i sünbüldür o sahn-ı çemeni

Arif ol âyine-i can ü dilin jengini sil
Merkez-i daire-i aşkda gönül sırrını bil
Avn-ü Hak müşkil işin âhırın eyler teshil
Râh-ı revân olmayacak sanma alınmaz menzil
Buyurur şâh-ı cihan "der yemeni pîş-i meni"

Yok iken âlemi var eyledi hallâk-ı cihan
Haktan özge gün ola kalmıya hiç nâm ü nişan
*Çok mu tahsine seza görse **Gedayî** irfan*
***Mir'atâ** nazm-ı eş'arın işiden ehl-i dilân*
Edemez "men ledün" olduğuna şekk ü gümeni

GAZEL 4 (SEMAİ) (*)

Verüp canı dildâre varlıktan beri oldum
Müviyyet bahrine daldım ebed ölmem diri oldum

Ne maziden muhasibim ne istikbâle meylim var
Fena bulmuştur ahvâlim anınçün serseri oldum

Soyundum harf libâsından iriştim nokta-i sırra
O nokta içre mahvoldu vücudun Hayderî oldum

Fenâfillahı terk etmiş beka billâh olan arif
Geçüp zinet libasından cihanın kemteri oldum

"Enelhak" sırrına mazhar olup Mir'atî gelmiştir
O dem râh-ı muhabbette kamunun rehberi oldum

Ölçüsü: Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün

(*) **Semai :**
Aruzun "Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün" düz kalıbıyla yazıla gazel, murabba, muhammes, müseddes biçimindeki şiirlere verilen addır. Saz şairleri bunları ayrı bir ezgiyle okurlar.

MİR'ÂTÎ'NİN GAZELİNİ, ŞAFİ'NİN TAHMİSİ BEŞİKTAŞLI (TOKATLI) GEDAYÎ'NİN MUAŞŞERİ

(Gedayî) *Ne dem ki murg-ı lâhut-i hüviyet şehperi oldum*
Dolandım arş ü kurs ü levh-i mahfuz meşheri oldum
Alıp bir noktadan ümm-ülkitabın defteri oldum
Bilindi "men aref zat u sıfatın mazharı oldum
Vücûd ikliminin fermanberi öz served oldum
(Safî) *Gelip dâr-ı ademden terk-i terkin mihveri oldum*
Ben ol Mir'ât-i hüsne nakd-i canla müşteri oldum
Bu haletle kamu ehl- i hakikin meşhari oldum
(Mifatî) *Verüp canı dildâre varlıktan beri oldum*
Hüviyyet bahrine daldım ebed ölmem diri oldum

(Gedayî) *O yardı hâb-ı gafletten beni aşk eyledi hîdâr*
Göründü on sekiz bin âleme maksut olan ol yâr
Anın bin can ile ben varlığın etmiş idim ikrar
Açıldı "mahzen-i mahfi" bana kesf oldu bû esrar
Rücû eyler imiş bir şahs meğer kim aslına tekrar
(Safi) *Bana bir arif-i billâh bu remzi eyledi izhâr*
Sev âdân terk-i tecrid ol dedi isüer isen didâr
Bugün lâ-kayd ol ey âşık ki ferdadan yok istifsar
(Mir'atî) *Tie maziden muhasibim ne istikbâle meylim var*
Fena bulmuştur ahvâlim anınçün serseri oldum

(Gedayî) *Ben ol vahdet serasından iriştim nokta-i sırra*
Zehi gaflet sefasından iriştim nokta-i sırra
"Kün" emri maverasından iriştim nokta-i sırra
Çün ol tûri likasından iriştim nokta-i sırra
Hitâb-ı "len tera" sından iriştim nokta-i sırra
(Sap) *Ma hasel macerasından iriştim nokta-i sırra*
Geçüp çün ü çerâsından iriştim nokta-i sırra
Bu fikrin üstüvasından iriştim nokta-i sırra
(Mir'ati) *Soyundum harf libâsından iriştim nokta-i sırra*
O nokta içre mahvoldu vücudun Hayderî oldum

(Gedayî) *Olur bu menzil-i mümtazdan ibret alan arif*
Ledün ikliminin sırrın bilür meylin salan arif
Değildir âlem-i fikr ü tasavvurda kalan arif
Alur çün dürr-ü meknun ka'r-ı deryaya dalsa arif
Getürmez âlem-i ma fılfecre hiç yalan arif
(Sap) *Geçer iklim nâsuti içi nurla dolan arif*
Ne yapsun nam ü şânı cevher ü kânı bulan arif
Dedirmez kimseye makbul merkuş şu filân arif
(Mir'atî) *Fenâfillâhı terk etmiş beka billâh olan arif*
Geçüp zinet libasından cihanın kemteri oldum

(Gedayî)	*Aceb dest-i kaza senden ne devlet tacı gelmiştir*
	Nice tir ü belâ bu vadilerde sine delmiştir
	Nice âşıkların canı yanıp bağrı ezilmiştir
	Bozulmuş yazılan takdir bu kısmetler yazılmıştır
	Gedayî çekme vuslat riştesin sabrın tezelmiştir
(Safi)	*Kimi bu âlemi yokluk kimi varlıkla bilmiştir*
	Maarif defterinden kaydini divare silmiştir,
	Bu sırrı ta ezel Safi "elest" bezminde bilmiştir
(Mir'ati)	*"Enelhak" sırrına mazhar olup Mir1 atî gelmiştir*
	O dem râh-ı muhabbette kamunun rehberi oldum

Muaşşer:

Sözlük anlamı "onlu ve onlu duruma getirme" demektir. Bentlerinin mısra sayısı 10 olan nazım biçimidir. Edebiyatımızda çok az kullanılmıştır.

Elimizdeki örnekte Âşık Safî, Âşık Mir'atînin bir gazelini tahmis etmiştir. Safînin bu ortaya çıkan tahmisini, Beşiktaşlı Gedayî "muaşşer" haline getirmiştir. Yani "onlu duruma" getirmiştir. Bu şöyle gerçekleşmektedir. Tahmis'in başına o bendin ilk dört mısrasıyla kafiyeli ve aynı ölçülü 5 adet mısra eklenmesi ile meydana gelmiştir.

Bu her zaman bir tahmisin onlu hale getirilmesi anlamına gelmez. Divan şairleri de kendileri "muaşşer" yazabilirler. Meselâ; Şair Hayalînin muaşşerleri bulunmaktadır.

Buna göre kafiye düzeni şöyle olur:

aaaaaaaaaa, bbbbbbbbba, ccccccccca, eeeeeeeeea

GAZEL 5 (SEMAİ) (*)

Nedir zâhid verây-ı aşıkanda güft ü gû dırdır
Değilsin âşinâ Allah a sen hiç eyleme zır zır

Gelmez bezm-i irfana zebanın habd olur her kez
Bulursun bir selâmet yer ürersin arkadan hır hır

Bütün ahvâlinizle kavm-i Lûtu geçtiniz sizler
Görünce taze mâhbubu sıçarsız çakşıra tır tır

Verirsen bir iki kıyye rugan yahut asel rüşvet
Ederler hakkı çün nahak döner fetvaları fır fır

Gürüh-ı suhteden âlem bütün ifsada düşmüştür
Olardandır bu halkın hep kamu çektikleri vır vır

Cenâb-ı Hazret-i sâhib şerait yaverin ***Mir'at***
Hûda kadı, o şah nâib olunca anlaşır her sır

Ölçüsü: *Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün/ Mefâîlün*

(*) Bu semaî bir hicviwedir.

GAZEL 6 (DİVANI)

Sırr-ı kudret aşikânın levha-i kilkindedir
Mâni-i tahkik rumûzâtı gibi ilkindedir

Havf çekmez sathezar tufan olursa ehl-i aşk
Âlem içre bir kişi Cudîdeki fülkündedir

Yanılıp râhî maârif olmadı güm-râh-ı râh
Ayrılır mı ehl-i diller ehl-i beyt silkindedir

Sanma sen mahdumdur ey zâhid bu mülkün mâliki
Malik-ül-mülk dâim o reng-i gönül mülkündedir

Guy-i ağyarda göreli bed-rûy râkıb-ı ***Mir'etâ***
Ol zamandan hâliyâ riskiyle dil ufk-ı kendedir

Ölçüsü: *Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün*

MÜSEDDES I (*)

Sana bir nasihat edem tutar isen peşine
Akıl erdirmedi her can feleğin gidişine
Güvenme hiç bu cihanın yazına hem kışına
Kişinin kendi cezası ne gelirse başına
Ne karışırsın elin çiyine pişmişine
Kendi noksanını gözle işine bak işine

Eğri doğru gezen âdemlere ad takma sakın
Hepsi de haktır anın kimseye hor bakma sakın
Merve'de ordunu agulayıp da sokma sakın
Ser-fürû et kimsenin hatırını yıkma sakın
Ne karışırsın elin çiyine pişmişine
Kendi noksanını gözle işine bak işine

(*) **Müseddes:** *Bendleri 6 mısra olan nazım biçimidir. Kafiye düzeni genellikle aaaaaa-bbbbba-ccccca-dddddda... biçimindedir. Yani her bend ilk 5 mısrası kendi arasında, birinci bendin bütün mısraları kendi arasmd diğer bendlerin son 6. mısraları birinci bend ile kafiyelidir. Bunlara "müseddes-i müzdeviş" denir.*

Kafiye düzeni aaaaaa-bbbbcc-ddddee-ffffgg... biçiminde olabildiği gibi aaaabc-ddddbc-eeeebc-ffffbc... biçiminde de olabilir.

Eğer ilk bendin 5. ve 6. mısraları veya sadece 6. mısraları, diğer benlerin sonunda tekrarlanıyorsa böyle olanlarına "müseddes-i mütekerir denir. Her konuda müseddes yazılabilir. Bu kitabımızda bulunan Mir'ati'n iki müseddesi de "müseddes-i mütekerrir" dir.

Ey dilâ sıdk ile erkânını gözle göre gel
Şah Hasan aşkına başın ile canın vere gel
Er olayım der isen dilbere ikrar vere gel
Enaniyet mesnedin terk de gör gel beri gel
He karışırsın elin çiyine pişmişine
Kendi noksanını gözle işine bak işine

***Mir'atî'**nin pendini gûşet sakın etme fırar*
Nazar et âdeme âdemde bütün her ne ki var
Kısa kes çok söze girme söyledikçe söz uzar
Hâsılı kimseye bühtan deme hayr ile şer
He karışırsın elin çiyine pişmişine
Kendi noksanını gözle işine bak işine

Ölçüsü: *Feilâtün/Feilâtün/Feilâtün/Feilün*

MÜSEDDES 2

Alem-i kesrette kalma ey gönül gel bâ-huzûr
"Yevm-el-tubûl" olmadan bul Hakkı nefsin başın ur
Kendini bilmektir ancak ademe hayr-el-umûr
Gör ne yüzden görünür devre düşer ehl-i kubur
Et-tenâdi ol münadiler medet çalındı sûr
Eyyuhennâs ilel-mû hazâ budur yevm-ennû-şûr

Secde kıl gel Ademe İblis gibi âreyleme
Emr ü nehyin bil Hakkın mekanını nâr eyleme
Semme vechullahı gör zâtında inkâr eyleme
Künt ü kenz esrarını bildirişe izhâr eyleme
Et-tenâdi ol münadiler medet çalındı sûr
Eyyuhennâs ilel-mû hazâ budur yevm-ennû-şûr

Haşr u neşri bunda gör dâvayı ferdaya bırak
Çar anâsır şeş cihetten hükmeden ol Şaha bak
Leyse-fi-d-dâreyn sübûtu sendedir sanma ırak
Söyleyen Haktır demâdem işiten her nutk-ı Hak
Et-tenâdi ol münadiler medet çalındı sûr
Eyyuhennâs ilel-mû hazâ budur yevm-ennû-şûr

Söyleyen uşşaka vahyı-i münzel-i aklimât
Olmadı bu kence mâlik eyleyen bahsi fuad
Ahsen-i takvime baş eğ eyle Hakka inkıyâd
Koma elden dâmenin bir mürşidin kılma inâd
Et-tenâdi ol münâdiler medet çalındı sür
Eyyuhennâs ilel-mü hazâ budur yevm-ennü-şür

Ermedi maksûduna zira Muhammed bi-delil
Refref-i aşka suvar oldı önüne Cebrail
Kabe kavseyn mülküne bastı kadem emr-i celil
Gel bu sırra âşinâ ol kalma var hâr u zelil
Et-tenâdi ol münâdiler medet çalındı sür
Eyyuhennâs ilel-mû hazâ budur yevm-ennü-şür

Bildirir erbab-ı irfana bu remzi Hel'etâ
Bilmedinse vadi-i heyhatta kaldın mutlaka
Akl-ı külden on sekiz bin alemi kıldın nümâ
Gel delâlet perdesin çâmeyleyi gör ***Mir'etâ***
Et-tenâdi ol münâdiler medet çalındı sûr
Eyyuhennâs ilel-mû hazâ budur yevm-ennü-şür

Ölçüsü: *Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilâtün/Fâilün*

MUHAMMES (*)

Urdular sinemize Kerbelâ desteresi
Tefsirleri saz-ı derûnumda ol civarım paresi
Âli evlâdına hücum itti şol Cihan mezhesi
Yıktılar dinin esası bir alay Şam teresi
Söyleyin Allah seversen bunun İslâm neresi

Kerbelâ kastına nice hınzır-ı kelp
Fatma kuzularına ettiler anlar çok azap
İtmediler sufyan-ı Yezidler "Fahr-ı âlem"den hicap
Yıktılar dinin esası bir alay Şam teresi
Söyleyin Allah seversen bunun İslâm neresi

(*) **Muhammes :**

Her bendi 5 mısradan meydana gelen nazım biçimine denir. İlk bendin dört ve beşinci veya yalnızca beşinci mısraları bentlerin sonunda tekrar ediliyorsa bunlara "muhammes-i mütekerrir" adı verilir.

Kafiye düzeni şöyledir:

aaaaa - bbbaa - cccaa - dddaa

Her konuda muhammes yazılabilir. Aruzun çeşitli kalıpları kullanılır.

Mir'ati'nin bu muhammesi bir "muhammes-i mütekerrir"dir.

Her kadeh dokuz bin kişi Yezidin oldu katil
Bozdular ol Habîb'in vasiyetin kodu delil
Gayrıya kıyası değildir buna Allah bil vekil
Yıktılar dinin esası bir alay Şam teresi
Söyleyin Allahı seversen bunun İslâm neresi

Mir'atî Şam'a varınca ettiler bizlere taktim
Söylenür bir alay Yezidler gayrı azim
Hilekâr çalındı oynadı "Şeytanı Rahim"
Yıktılar dinin esası bir alay Şam teresi
Söyleyin Allahı seversen bunun İslâm neresi

Ölçüsü: Şiirin yapısı oldukça bozuk olduğundan ölçüsü espit edilememiştir. Ancak (Feilâtün/Fâilâtün/Feilâtün/ eilûn) düz kalıp olabilir.

KAYNAKÇA

A. KİTAPLAR:

1. Abdülkadir **Gölpınarlı** Alevî Bektaşi Nefesleri, Remzi Kitapevi, Yükselen Matbaası, İstanbul 1963, s. 16 ve 39-40 ve : 126

Not:: Mir'atî'nin kısa hayatı ve deyişleri bulunuyor.

2. Abdülkadir **Sezgin**, Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik, 3. bsm Sezgin Neşriyat, Yaylacılık Matbaası, İstanbul 1991, s. 270-271 ve s. 274-275

Not: Kalecikli Mir'atî'nin 2 şiiri yer alıyor.

3. A. Celalettin **Ulusoy**, Hünkar Hacı Bektaş Veli ve Alevi Bektaşi Yolu Akademi Matbaası, Ankara 1986, s. 188 ve 209

Not: Mir'atî ile ilgili dörtlükler bulunuyor.

4. Ahmet **Talat [Omay]**, Halk Şiirinin Şekil ve Nev'i,- Devlet Matbaası, İstanbul 1928 (Eski yazı), s. 114-144

Not: Kitapta Mir'atî'nin 2 şiiri bulunuyor.

5. Ali Esat **Bozyiğit**, Karpuz Kestim Yiyen Yok (Ankara Halk Kültürü Yazıları), Ürün Yayınları, Şakir Matbaası, Ankara 1999, s. 41-50

Not: Kalecikli Mir'atî'nin hayan ve şiirleri bulunuyor.

6. Arif Hikmet **Par** - Ahmet Fevzi **Varnacı**, Türkçe ve Örneklerle Türk Edebiyatı I, Sanat Enstitüleri için, Şenyuva Matbaası, Ankara 1966, s. 56

Not: Mir'atî'nin bir nefesi ve açıklaması bulunuyor.

7. Atilla **Özkırımlı**, Alevilik-Bektaşîlik ve Edebiyatı, İnceleme/Antoloji, Cem Yayınevi Kültür Dizisi, Kent Basımevi, İstanbul 1985, s. 273-275

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ve 3 şiiri bulunuyor.

8. Cahit **Öztelli**, Bektaşi Gülleri, Bektaşî-Alevî Şiirleri Antolojisi, Milliyet Yayınları Türk Klâsikleri Dizisi: 10, Yüksel Matbaası, İstanbul 1973, s. 195-196

Not: Mir'atî'nin bir deyişi bulunuyor.

9. Cemal **Bardakçı**, Alevilik-Bektaşîlik-Ahilik, 4. Bs. (b.y.y) Ankara 1970, s. 100

Not: Mir'atî'nin bir şiiri bulunuyor.

10. Cem **Dilçin**, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Sevinç Basımevi, Ankara 1983, s. 312

Not: Mir'atî'nin bir şiiri bulunuyor.

11. Çankırılı Ahmet Talât **[Onay]**, Âşık Tokatlı Nuri, Çankırı Tarih ve Halkiyatı Notlarından: 3", Çankırı Matbaası, Çankırı 1933, s. 9, 11 ve 262 ve 302

Not: Mir'atî ile ilgili olarak bilgiler bulunuyor.

12. Dehri **Dilçin**, Edebiyatımızda Atasözleri, 1, Kitap, Türk Dil Kurumu Yayını: C II. 26, Klişecilik ve Matbaacılık T.A.Ş., İstanbul 1945, s. 29-36 ve 140

Not: Mir'atî'nin hayatı ile bir destan ve bir koşması bulunmuyor.'

13. Saadettin Nüzhet **[Ergun]**, Bektaşî Şairleri, Devlet Matbaası, İstanbul 1930, s. 264-271

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ile 8 şiiri yer alıyor.

14. Saadettin Nüzhet **Ergun**, Halk Edebiyatı Antolojisi, 1. Bsm, Devlet Basımevi, İstanbul 1938, s. 282-283

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ile 2 şiiri yer alıyor.

15. Saadettin Nüzhet **Ergun**, Onyedinci Asırdanberi

Bektaşî-Kızılbaş-Alevî Şairleri ve nefesleri, İstanbul Maarif Kitaphanesi, H.D. Anadolu Matbaası, İstanbul (b.t.y)., s. 276- 277

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ile 3 adet şiiri yer alıyor.

16. E. Kemal **Eyüpoğlu**, Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler (13. Yüzyıldan Günümüze Kadar), I. Kitap Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş., İstanbul 1973, s. 322

Not: Mir'atî'nin bir destanından parçalar bulunmaktadır.

17. Doç. Dr. Fikret **Türkmen**, 'Halk Şiirinde Az Kullanılan Hazım Şekilleri ve Türleri", Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler II., Hazırlayan: Feyzi Halıcı, Ankara 1985, s. 84-91

Not: Mir'atî'nin bir dörtlüğü yer alıyor.

18. H. Fethi **Gözler**, Edebiyatımızdaki Dinî, Tasavvufî ve Hikmetli Manzum Sözlerden Bir Demet, Kültür Bakanlığı Yayınları: 1070 Kaynak Eserler Dizisi: 32, Semih Ofset, Ankara 1989, s. 80-81

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ve şiir parçaları bulunuyor.

19. İhsan **Ozanoğlu**, XIX. Asır Saz Şairlerinden Kalecikli Mir'atî, Şen Kral Basımevi, Kastamonu 1940, 20 s.

20. Hayrettin **İvgin**, "XIX. Yüzyılın Güçlü Siması: Kalecikli Âşık Mirati", Türk Halk Edebiyatı Bilgi Şöleni (Konya 26-28 Ekim 1995) Bildiriler, TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 78, TBMM Basımevi, Ankara (b.t.y), s. 134-140

21. İhsan Mesut **Erişen** - Kemal **Samancıgil**, Hacı Bektaşi Veli, Bektaşîlik ve Alevîlik Tarihi, Ay Yayınevi, As Matbaası, (b.y.y.)-1966, s. 369-371

Not: Kısa hayatı ve şiirleri bulunuyor.

22. İsmail Habib **Sevük**, Edebiyat Bilgileri, Güven Bası-

mevi, Remzi Kitabevi, İstanbul 1942, s. 228

Not: Mir'atî'nin 3 bendlik bir nefesi bulunuyor.

23. İsmail **Özmen**, Alevî-Bektaşî Şiirleri Antolojisi, Cilt: IV(19. Yüzyıl), Saypa Yayınları: 334, Antoloji Dizisi, Deniz Ofset, Ankara 1995, s. 341-347

Not: Mir'atî'nin hayatı ve 7 şiiri var.

24. İsmet Zeki **Eyüpoğlu**, Bütün Yönleriyle Bektaşilik-Alevilik, Yeni Çığır Yayınları, Yelken Matbaası, İstanbul 1980 (Eylül), s. 358-359

Not: Mir'atî'den söz ediliyor.

25. İsmet Zeki **Eyüboğlu**, Alevî-Bektaşî Edebiyatı, Der Yayınları: 82, Yaylım Matbaası, İstanbul 1991, s. 286-288

Not: Mir'atî'nin şiirlerinden söz ediliyor.

26. Kemal **Burcuoğlu**-Mahmut **Özay**, Kırklar Meclisi, En Güzel Bektaşi Şiirleri, Gayret Kitabevi, Tan Matbaası, İstanbul 1952, s. 49

Not: Miratî'nin bir şiiri var

27. Prof. Dr. Mehmet **Eröz**, Türkiye'de Alevîlik ve Bektaşîlik, 2. Bsm, Kültür Bakanlığı: 1234 Gençlik ve Halk Kitapları: 55, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1990 (Birinci Baskı 1977), s. 165-166 ve 229-230

Not: Miratî'nin şiirlerinden ve bir destanından parçalar bulunuyor.

28. Doç. Dr. Metin **And**, "İslâm Folklorunda Muharrem ve Taziye", Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı 1976, Kültür Bakanlığı MİFAD Yayınları: 25, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1977, s. 1-38

Not: Yazının 7. sayfasında Mir'atî'nin bir destanının son 3 dörtlüğü yer alıyor.

29. Muhtar Yahya **Dağlı**, Bektaşî Edebiyatından Tokatlı Gedayî-tlayatı ve Eserleri, İstanbul Maarif Kitaphanesi,

Kenan Matbaası, İstanbul 1943, s. 121-123 ve 128-130

Not: Beşiktaşlı Gedayî'nin Mir'atî'nin bir gazelini tahmisi ve Safînin gazelinin muaşşeri bulunuyor.

30. Murat **[Uraz]**, Türk Edip ve Şairleri II, 1941 s. 114

Not: Mir'atî'den söz ediliyor.

31. Nairn **Alkan**, Türk Halk Edebiyatı, Yargıçoğlu Matbaası, Ank. 1973, s. 229-230

Not: Kalecikli Mir'atî'nin kısa hayatı ve 3 şiiri bulunuyor.

32. Özdemir **Başaran**, Tarihi ile Osmancık, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara (1974), s. 73-74

Not: Mir'atî'nin bir şiiri bulunuyor.

33. Refik Ahmet **Sevengil**, Yüzyıllar Boyunca Halk Şairleri, Radyo Konuşmaları, Atlas Kitabevi, Tan Gazetesi ve Matbaası, İstanbul 1965 s. 406-408

Not: Mir'atî'nin hayatı ve şiirleri yer alıyor.

34. Şeyh Baba Mehmet **Süreyya**, Tarikat-ı Aliyye-i Bektaşiyye, (Sadeleştiren: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Gürtaş), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 176, Ankara 1995, s. 46

Not: Mir'atî'nin bir şiiri var.

35. Prof. Dr. Şükrü **Elçin**, Halk Şiiri Antolojisi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 1008 Gençlik ve Halk Kitapları Dizisi: 39, Başbakanlık Basımevi, Ankara 1988, s. 210-216

Not: Mir'atî'nin bir uzun destanı var.

36. Turgut **Koca**, Bektaşî Nefesleri ve Şairleri (13. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Kadar), Naci Kasım, İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası A.Ş., İstanbul 1990, s. 405-412

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ve 6 şiiri bulunuyor.

37. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, 6. cilt, s. 376

Not: Hayatı bulunuyor.

38. Vasfı Mahir **Kocatürk**, Tekke Şiiri Antolojisi, Türk Edebiyatında Dinî ve Tasavvufî Şiirler, 3. Bsm. Ayyıldız Matbaası, Ankara 1968, s. 514-517

Not: Mir'atî'nin kısa hayatı ve şiirleri bulunuyor.

39. Yahya **Benekay**, Yaşayan Alevilik (Röportaj), Varlık Yayınları: 1326, Ekin Basımevi, İstanbul 1967, s. 65-69

Not: Mir'atî ile ilgili bilgiler ve şiir parçaları bulunuyor.

40. Ziya Şakir **[Soko]**, Bektaşi Nefesleri, Matbaa-i febuziyya Tasvir Neşriyatı, İstanbul (y.t.y.), s. 96-97

Not: Mir'atî Babanın bir nefesi bulunuyor.

B. SÜRELİ YAYINLAR

1- Ali Esat **Bozyiğit**, "Ankaralı Halk Ozanları Üzerine Hotlar-1", Türk Folkloru Dergisi, Sayı: 45, Hisarı 1983, Yıl: 4, s. 27-29

2- Ali Esat **Bozyiğit**, "Ankaralı Halk Ozanları Üzerine Ttotlar-2", Türk Folkloru Dergisi, Sayı: 46, Mayıs 1983, Yıl 4, s. 14-15

3- Ali Esat **Bozyiğit**, "Kalecikli Mifatî", Millî Kültür Dergisi, Sayı: 61, Temmuz 1988, s. 80-84

4- Galip **Kan**, "XIX. Asır Saz Şairlerinden: Mifati (1,11)", Kalecik Dergisi, Sayı: 1 ve 2, 1942

5- Hayrettin **İvgin**, "Mir atinin Bir Destanı", Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, Aralık 1978, sayı: 353, Cilt: 18,. Yıl: 30, s. 8525-8526

Not: 1 destan yer alıyor.

6- Hayrettin **İvgin**, "Mir'atinin Ali Destanı", Size Dergisi, Sayı: 99, Yıl: 5, 10.07.1983, s. 8-10

Not: 1 destan yer alıyor.

7- İhsan **Ozanoğlu**, "Kalecikli Mir ati (I-N)"t Yeni Görüş Dergisi (Kastamonu), 6, 7, 8, 9. sayılar, 1939

8- İzzet **Ulvi**, "Halk Şairleri ve Kalacıklı Hakkı", Taşpınar Dergisi, 2 (14), 19- 1 Kasım 1933, s. 58-62, 2 (17), 19 Mart 1934, s. 93-96, 2 (18), 19 Nisan 1934, s. 117

Not: Deyişler bulunuyor ve Mir'atî ile ilgili küçük bilgiler veriliyor.

9- Vahit Lütfı **Salcı**, "Kızılbaş Şairleri~40", Bartın Gazetesi Sayı: 605 (5 Ağustos 1937), s. 3

Not: Mir'atf nin Kerbela Destanı sayı 606'da da devam ediyor.

10- Vahit Lütfi **Salcı**, "Kızılbaş Şairleri-20", Bartın Gazetesi, Sayı: 584 (11 Mart 1937), s. 3

Not: Mir'atî'nin bir koşması yer alıyor. 66

11- Vahit Lütfı **Salcı**, "Kızılbaş Şairleri I-XIV\ Halkbilgisi Haberleri Mecmuası,

a) Yıl: 9, Sayı: 102, Hisarı 1940, s. 152

b) Yıl: 11, Sayı: 121, Kasım 1940, s. 161

c) Yıl: 9, Sayı: 104, Haziran 1940, s. 196

d) Yıl: 10, Sayı 117, Temmuz 1941, s. 200-201

Not: Mir'atî'nin şiirleri ve destanlar yer alıyor.

C. ARŞİV KAYNAKLARI

1. Doğan KAYA Arşivi

Cönk 8

Cönk 9

Cönk 10

Cönk 11

Cönk 16

2. Millî Kütüphane Arşivi

06 Mil. Cönk 22/ T. 811.2108

06 Mil. Cönk 45/ T. 811.2108

06 Mil. Cönk 135/ T. 811.2108

06 Mil. Cönk 136/T. 811.2108

06 Mil. Cönk 156/ T. 811.2108

06 Mil. Cönk 157/ T. 811.2108

3. Web Siteleri

vvvw.turkuler.com

www.kalecik.com

SÖZLÜK VE AÇIKLAMALAR

- A -

adem: yokluk, bulunmama

âdü: düşman

afitâb: güneş

agul: hiddetle, göz ucuyla bakma

ağyar: ayrılar, başkalar, yabancılar

ahsen-i takvim: en iyi, en güzel kıvamda, mecazi manada insan

akdes: en kutlu, en kutsal

aklimat: İlâhî akıl

âlem-i kesret: çokluk âlemi, dünya

Ailemel'esma: Allah'ın adlarını bilme

âmenna: inandık

arif ü dana: sırları bilen

asar: izler, işaretler

ayan: belli, açık, meydanda

- B -

bağ-ı mâarif: bilgi,kültür,bilimler bağı

bahr: deniz

baki: ebedî, sonsuz

basir: görüp anlayan, Allahm adlarından

beli: evet

bûy: koku

bî-mekân: mekânsızlık

bîpeder: babasız

bühtan: yalan, iftira

- C -

cebbar: Kuvvet ve kudret sahibi, Allah

celi: belli

cibril: cebrâil

cûdî: Siirt-Şırnak'daki Cûdî Dağı. Nuh'un gemisinin bu dağın üzerine oturduğu Kur'an'da yazılıdır.

- Ç -

çam: salınma / eğilme

çar: dört

çar anâsır: dört eleman, dört ilke (ateş, hava, su, toprak)

- D -

dâmen: etek

dânâ: bilen, bilici, bilgiç

dâreyn: iki dünya, dünya ve ahiret

dâver: Cenab-ı Hakk'ın adı / doğru, insaflı olan hükümdar, hâkim

dem-a-dem: her vakit, sık sık

derûn: iç, içeri / gönül, kalb, yürek

didar: yüz, çehre

düldül: Hz. Muhammed'in Hz.Ali'ye verdiği kır katır

- E -

efdâl: faziletli /en âlâ, üstün

efdalül-enbiya: peygamberlerin en yücesi

efha: soğan veya yemeklere konulan nane, kekik, sumak gibi benzeri otlar

ehl-i beyt: Hz.Peygamberin yakın akrabaları, hane halkı

ehl-i kubur: mezarda bulunanlar, ölüler

ekber: büyük

ekberi tahiyyat sümme derecat: en yüksek derecede hürmet edilmesi gereken, Hz. Muhammed

eline, beline, diline: Bektaşî ve Alevîlikte eline, beline, diline bağlı olmak, yani eliyle koymadığını almamak, meşru olmayan cinsel ilişkide bulunmamak, dilini tutmak, kimsenin arkasından söylememek kuralı vardır. "Edeb yahu" biçiminde formülleştirilmiştir.

el-Hakk u azharu mineş şems: "Hak, Allah güneşten daha açıktır, daha meydandadır" mealindeki âyet

emraz: illetler, hastalıklar

emr: buyruk

emr-i celil: ulu emir

emr-i ma'ruf: iyiliği emretmek

emr ü nehy: emretme ve yasak etme

envâr: aydınlıklar, ışıklar

ervah-ı âdem: insanların ruhları

eyyühennas i'lemû hazâ budur yevmennûşur: ey insanlar biliniz ki ölçülerin haşrolduğu gün bu gündür.

Eynemâ tekunû mevt: Herde olursanız olun ölüm çatar size, hatta sağlamlaştırılmış kalelerde bile olsanız. (Ayet)

- F -

ferda: yarın

fevk: üst, üst taraf, yukarı

feyyaz-ı mutlak: Allah

fimekân: yerde olan

fuad: kalp, gönül

furkan: iyi ile kötü ve doğru ile yanlış arasındaki farkı gösteren her şey / Kur'an-ı Kerim.

fülk: gemi, Huh'un gemis

- G -

gavvâs: dalgıç

genoi nihân: gizli hazine

gill u gişş: kin ve hile

gird, girde: yuvarlak, değirmi

gubat: gabî, kalın kafalı, anlayışsız

gûş eyle: dinle, kulak ver, işit

güman: zan, sanma, sezme

guna guna: çeşit çeşit

- H -

habir: haber

halâyet: tatlılık, şirinlik

halil: samimi, dost

hâliyâ: şimdiki halde

har u zelil: hor ve aşağı görülen

haşr u neşr: toplanıp, dağılma

havf: korku, korkunç

haydar-ı kerrar: döne döne hamle eden, saldıran. Hz. Ali'nin vasıflarındandır

hayr-el-umûr: hayırlı işler

hem-kâr: aynı işte olan, aynı işi işleyen

hidâyet: Hak yoluna, doğru yola kılavuzlama

hubâb: su üzerindeki kabarcıklar

hulf: verdiği sözü tutmama, üzerinde durmama

- İ -

ikrar: saklamayıp söyleme / dil ile söyleme, bildirme, tasdik, kabul

imâ: işaret

innemâ yüdrikkum mevt: "Merde olsanız, sağlam ve sarp kalelerde bile olsanız, ölüm sizi bulur" mealindeki bir âyet

inkıyâd: boyun eğme, kendini teskin etme

irca: eski haline çevirme, çevrilme, geri döndürme

iptida: ilk defa, en önce, ilkin

irtikâb: kötü bir işleme / yiyicilik, rüşvet yeme

izhâr: gösterme, meydana çıkarma

- K -

kâbe kavseyn: Mi'raç gecesinde Hz. Muhammed'in Cenab-ı Hakla olan yakınlık derecesinden kinaye, iki yay

kâf u nûn: Allahın kün (ol) emri kail: razı

kasavet: gam, keder, tasa kende: çukur, hendek / kesilmiş, biçilmiş

kesb-i kâr: para kazanma

kesret: çokluk, bolluk

keşti: gemi

kil ü kal: dedikodu

kilk: kamış kalem

kösül: uzat

kuds: temizlik, paklık arılık / kutsallık, mübareklik

kul kefabillah: Allah'ın şahitliği bana kâfidir, manâsında bir âyet

küllü men aleyha fân: Yeryüzündekilerin hepsi de ölüp gider, her şey fanidir, anlamında bir âyet

künc: köşe, bucak

küntü kenz: ben bir gizli hazine idim, bilmek ve bilinmek istedim anlamında bir hadis

- L -

lâhlaha: güzel kokulardan meydana gelen koku / amber, misk, kâfur, laden gibi şeylerden meydana gelen şamama

lâ-mekân: mekânsızlık, yere ihtiyacı olmayan Allah

lâ-şekk: şüphesiz, elbette, tabii

lâ-taknatu min rahmetullah: Allah'tan ümidin kesmeyin, aniammda bir âyet

lâ-ya'kıl: dalgın, bihoş, kendinden geçme

lebbeyk: buyur, emrine hazırım

ledûn: Allah yanı

ledûnniyât: Allah bilgisi ve bilimi

lenger-endâz: limanda demir atmış gemi

lenterâni: (Sen) beni görmeyeceksin, anlamında bir âyet

levâic: kalbi aşktan yananlar

levlâke levlâk(e lemâ halakt-ül-eflâk): Sen olmasaydın, sen olmasaydın yeri göğü yaratamazdım. (Hz. Muammed'e hitabeden hadis-i Kudsî).

leys: yokluk

- M -

maârif: bilimler / bilgi, kültür

mahdum: yok olan, mevcut olmayan

mağbun: alışverişte aldanmış olan, şaşkın

mâhi: yok edici, yok eden, mahveden

malik ül-mülk: Allah

mani: engel, özür / engel olan, geri bırakan

mashara: maskara, soytarı

mefhar: övünmeye sebep olan, övünmeyi gerektiren

mefhar-i mevcudat(mefhar-i kâinat): Hz. Muhammed, kâinatın iftiharı, kıvancı

mehd: beşik

menâl: nail olunan, sahip olunan, ele geçirilen şey /yetiştirme, nail olma

mennân: çok ihsan eden, çok veren. Allah adlarından

merdüm: insan, adem

merve: Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bununla Safı Ovası'nda sa'y ederler, yani yedi defa gidip gelirler ki hac farizasının rükünlerindendir

mev'id: vadedilen, söz verilen yer

mihman: misafir, konuk

min: -den, -denberi

muhtefl: saklanan, gizlenen, saklanmış, gizlenmiş

murtazâ: Hz.Ali'-nin lakabı

musâhib: birisinle sohbet eden, konuşan

mücrim: cürüm işlemiş, suçlu,

mükerrem: yüce, arınmış

mülket: ülke.

mümkinat: olabilen, olabilir şeyler,

münâdi: nida eden, tellâl / müezzin,

mütekerrih: tiksinen / surat asan.

mütenebbih: uyanan, uslanan, aklını başına toplayan.

- N -

nalân: ağıt

nâr: ateş

nâs: insanlar, halk

nasara: Hıristiyanlar

nehiy: yasak

nekes: cimri, elisıkı

nikâb: peçe, yüz örtüsü

nur-ı nübüvvet: Peygamberliğin nuru

nutk: söz, lakırdı

nümâ: gösteren, bildiren

nümâyan: aydınlık

nüzul: parlak

- P -

pend: nasihat, öğüt

penâh: sığınağı, koruyucusu

piş: ön. ileri, ön taraf

pür-hûn: kan içinde

rabbi erni: bana görün, anlamında bir âyet

râhl: yola ait, yolla ilgili

râkıb: gözeten, bekleyen

ra'nâ: güzel

refref: döşek döşeme, yastık, minder / kenar saçağı / ince yumuşak kumaş

ref: lağvetme, kaldırma, hükümsüz bırakma / kalkındırma, yüceltme / yukarı kaldırma

reh-revân: yolcu, yola giden

rezzâk: rızk veren Allah

riş: yara

rumuzât: işaretler, manâsı gizli olan sözler

-S-

sadhezar: bin kez

sahavet: cömertlik, el açıklığı

sâlûs: ikiyüzlü, riyakâr

sath hezâr: pek çok

savt: ses, seda

sefine: gemi, vapur

selmanî: niyas kabul eden derviş / Selman-ı Farisiye nisbetle bu adı almıştır. Bektaşilikte, Mevlevilikte sadaka kabulü, dilencilik caiz değildir. Yapılan yardım "niyaz" adı altında kabul edilir.

semi: işiten, Allah adlarından

semmevechullah: Allahın yüzüdür anlamında bir âyetin son bölümü

serfürû: baş eğme, söz dinleme

server: başkan, reis, ulu

settâr: örten, Allah

silk: sıra, dizi / meslek tutulan yol

- U,Ü -

ûla: birinci, ilk

ülül-ebsâr: görüş kaabiliyetinde olan kimiler, hakkıyla görmek

ulûvv-I şân: şerefin yüksek olması

uşşak: aşıklar

ümm-ül-kitâb: arşin ortasındaki kaza ve kader levhası. (Levh-i mahifuz-Kur'arida Fatiha Sûresi)

- V -

vahdet: Allah'a yakınlık, ulaşma, yalnızlık, teklik

vahyi-i münzel: Kurbân

vâkıf: haberli, bilen

vird: belli zamanlarda okunması adet olan Kur'ân cüzleri, dualar

virdi mennân: Allahın zikri

- Y -

iz yekulul kâi ini ye leyteni turâbe: "Kâfir olacağıma toprak olsaydım/" anlamında bir âyet.

yeymettübla: gizliliklerin açığa çıktığı gün yevm-iihisâb: kıyamet günü

- Z -

zahid: çok aşırı sofu, kaba sofu / Alevilerce Kızılbaş olmayan

zat: Tanrının özü

zehl: dalgınlıkla unutma veya geciktirme, işin çokluğu yüzünden geciktirme

zekâvet: çabuk anlama, karar verme

zülfekâr: Hz.Muhammed'in Hz.Ali'ye armağan ettiği ucu çatallı kılıç

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ / Nail Tan 3
KALECİKLİ ÂŞIK MİR'ATÎ
Hayatı 5
Eğitimi ve Âşıklığı 7
Şiir Sanatı 9
ŞİİRLERİ
Nefes I 12
Nefes 2 13
Nefes 3 14
Nefes 4 15
Nefes 5 16
Nefes 6 17
Nefes 7 18
Nefes 8 19
Nefes 9 20
Nefes 10 21
Nefes 11 22
Nefes 12 23
Nefes 13 24
Koşma
(Musammat Koşma) 25
Destan I (Ali Destanı) 26
Destan 2 32
Destan 3
(Atasözleri Destanı) 35
Destan 4 42
Gazel I (Divan) 43
Gazel 2 (Divan) 44
Gazel 3 (Dîvan) 47
Gazel 4 (Semaî) 49
Gazel 5 (Semai) 52
Gazel 6 (Divan) 53
Müseddes I 54
Müseddes 2 56
Muhammes 58
KAYNAKÇA 61
A. Kitaplar: 61
B. Süreli Yayınlar 66
C. Arşiv Kaynakları 67
SÖZLÜK VE
AÇIKLAMALAR 69

ISBN:975-96020-8-3